

SLOVENSKI NAROD.

Tabala vsak dan v večer, kmaljši nedelja in prazniki, ter vsa po pošti prejeman za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hoče sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele velike več, kolikor znaša poštnina. — Za naročnike brez istodobne vpošiljanje naročnine se ne obra. — Za ostanila se plačuje od petertostopne peti-vrste po 12 h, če se ne ostanila tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se bralci frankovati. — Recepti se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Kranjskih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnštvo pa v pritličju. — Upravnštvo naj se blagovoljno pošilja naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Vlada in volilna reforma.

Z veliko napetostjo je vsa javnost pričakovala otvoritve tekočega zasedanja našega državnega zbora.

V zadnjem času je gibanje za volilno reformo v naši državi silno naraslo, na kar je brez dvoma močno vplival državni prevrat na Ruskem, povzročeno po revolucionarnem pokretu delavskih mas.

Naša vlada je bila še do nedavnega časa nasprotna vsaki volilni reformi, ki bi imela za podlago splošno in enako volilno pravico. Ko je pa na Ruskem revolucionarno gibanje s silo izvajalo ustavo in državno nastopstvo, sloneče na splošni in enaki volilni pravici in so se tudi pri nas jela delavske množice pripravljati, da bi si eventualno s sličnimi sredstvi, kakor na Ruskem, priborile svoj ideal — splošno in enako volilno pravico, je vlada kar preko noči presedlala in se izjavila v principu za takšno volilno reformo, ki bi bila po gođu širokim masam. In da bi že vnaprej kaptivirala te mase, je že tedne delala, skilouje se na te svoje zaključke, reklamirala zase in opozarjala javnost na tozadevno izjavo, ki jo boče podal min. predsednik baron Gautschi pri otvoritvi tekočega zasedanja državnega zbora. Da je vsled tega vsa javnost s napeto pozornostjo pričakovala otvoritve državnega zbora, je pač umevno.

V večerajšnji seji državnega zbora je podal ministriški predsednik baron Gautschi to že pred tedni napovedano in vsled tega težko pričakovano izjavo.

Optimisti, ki so na podlagi goje vesti, da se je vlada izrekla v principu za uvedbo splošne in enake volilne pravice, sklepali, da nam v najkrajšem času napoči zlata doba, boče pač živo razočarani vsled te vladne izjave.

Da, vlada se je izrekla za volilno reformo, katere podlaga bi naj bila splošna in enaka volilna pravica, toda s takšnimi uveljavitvami in omejitvami,

da je jasno razvidno, da vlade ne vodi v njeni akciji v prilog volilni reformi načelo pravičnosti, da bi se popravil stari, zlasti slovanskim narodnostim krivični volilni red, marveč da jo vodi samo stremljenje, da bi ohranila nemškemu življu isto, ako ne še večjo premoč v državi, kakor jo je užival dosedaj.

Ministriški predsednik je v svoji izjavi naglašal, da hoče uvesti tako volilno reformo, ki bi ustvarila avstrijski parlament tak, da bi bil prava slika, veren odsev avstrijske države. To načelo bi bilo brez dvoma umestno in edino pravično.

Toda ta princip izgubi takoj svojo vrednost, ako vlada v isti sapi isjavi, da mora nova volilna reforma temeljiti slej ko prej na vodilnem načelu, da morajo tudi v bodoče ostati v veljavi že prej pridobljene pravice. Z drugimi besedami povedano, se je vlada kategorično izrekla za to, da morajo predprave, premoči in nadvlada nemškega življa še nadalje ostati v Avstriji kot nekaj »noli me tangere«.

V tem prepričanju, da ima vlada ta namen, nas potrjuje izjavi Gautscheve izrek, da bo v objubljeni volilni reformi glavna točka zaščita narodnih manjšin proti premoči števil. Ker je v Avstriji slovanski element najštevilnejši, je jasno, da miali vlada pod »zaščito nacionalnih manjšin« v prvi vrsti Nemce, katerim ups na ta način ohraniti njihovo dosedanje posestno stanje.

Edino simpatično na vladni izjavi je zagotovilo, da se sprejme v zakon o volilni reformi garancije, da se bodo volitve vršile svobodno in da se bo s primernimi določbami onemogočil vsak terorizem.

Toda ta nam simpatičen pasus v vladni izjavi ne odtehta drugih pomislekov, ki jih imamo proti napovedani vladni volilni reformi.

Vlada je sicer dala svojo volilno reformo, v kateri se je po svoje pri-

lagodila zahtevi po splošni in enaki volilni pravici, v kršen prikupljiv okvir lepo doneh fraz in obljub, v katerih se celo blešči oddaleč kot fata morgana narodna avtonomija, a v kljub temu smatramo to vladno volilno reformo za danajski dar in to po vsi pravici!

Vlada hoče s svojo volilno reformo, dasi temelji na splošni in enaki volilni pravici, zagotoviti premoč nemškemu elementu v državi, in sicer za večne čase, kar jasno dokazuje njen namen, da hoče z novo volilno reformo uveljaviti tudi nov državnozbornski opravičnik, ki bo gotovo izdejan tako, da bo za vedno onemogočil vsako stremljenje Slovanov za tem, da bi prišli v državi do njim pristojbe veljave.

Ali bo torej uvedba splošne in enake volilne pravice upravičila one nade, ki so jih v njo stavili razni slovanski optimisti?

Po kongresu jugoslovanskih književnikov in časnikarjev.

Belgrad, dne 28. nov.

Wie es zu erwarten war, ging der südslavische literarische Kongress ohne irgend ein praktisches Resultat auseinander.

Brzovaj Živ. Balugdžića dunajski „N. Freie Presse.“

(— ut.) Ko sem čital v dunajski »Neue Freie Presse« brzovaj Živ. Balugdžića o koncu kongresa jugoslov. književnikov in časnikarjev, postal sem žalosten in sicer zato, ker nisem pričakoval, da bi se med Jugoslovani našel človek, ki bi kongres blatil v tujem, nam sovražnem časopisu. Pa ne samo to. Živ. Balugdžić se ni zadovoljil samo s tem, nego se posmehuje činično jugoslovanski ideji sploh, kar je znamenje, da je on, nekdanji dober Jugoslovian, popolnoma zaplaval v dunajske vode. Da je temu tako, dokazuje tudi dejstvo,

da vse sistematično hujska proti srbsko-bolgarskemu sporazumu in seje potom časopisja seme razdora med dva bratska naroda, katerima leži spas edino v sporazumnem delu, ker razcepljena propadeta oba.

Ali, kakorkoli mi je žal, da take vesti razširja po tujem časopisu Jugoslovian, moram priznati, da je prvi del Balugdžićevega brzovaja, ki sem ga dejal za moto temu dopisu, istinit, ker kongres se je faktično razšel, a da ni zapustil nobenega praktičnega rezultata. Organizacija jugoslovanskih književnikov in časnikarjev je ostala višje vprašanje, o katerem bodo šele odločevala književniško časničkarska društva v Ljubljani, Zagrebu, Belgradu in Sofiji in zato je izključena vsaka možnost, da bi se organizacija definitivno ustanovila pred enim letom, ko se boče obdržal drugi kongres jugoslovanskih književnikov in časnikarjev. Sicer je bil na kongresu iznesen en predlog, ki bi se brez vsake težave lahko izvedel — predlog o zvezi jugoslovanskih gledališč — ali vprašanje je veliko: bodo-li jugoslovanska književniška društva vplivala v tem zmislu pri gledališčih?

Razšli smo se torej, a da nič nismo sklenili. Vse, kar bo imelo v istini praktičnih rezultatov, ni se sklenilo službeno na kongresu v vseučilišni svečani dvorani, nego med časnikarji v privatnem pogovoru. G. dr. J. Smodiaka, urednik spletske »Slobode« je n. pr. uredil korespondencijo za svoj tednik z vsemi jugoslovanskimi centri, a razen tega so tudi drugi nekateri časopisi uredili svoje korespondencije. To so praktični rezultati, ki pa niso plod kongresa, nego plod privatnih, ojih sestankov. In to so storili časnikarji, kar je dokaz, da je edino njim mogoče za jugoslovansko idejo nekaj storiti. Zato je v istini čudno, da je bilo na kongresu povabljenih tako malo časnikarjev. Ne rečem, da bi se moralo povabiti one časnikarje, ki sodelujejo samo pri rubrikah: »Mestne

novice« in »Različne novice«, ker ti za jugoslovansko idejo — kakor za nobeno idejo sploh — ne morejo ničesar storiti, ali zato bi se moralo povabiti vse jugoslovanske časnikarje, ki sodelujejo v političnem in književnem delu časopisov. Absurdno je misliti na možnost kake skupne jugoslovanske akcije brez sodelovanja časnikarjev, ker deset časnikarjev stori za jugoslovansko idejo lahko več kakor vsi književniki celega slovanskega juga! To je istina, kateri se ne da oporekati in zato se naj pri sklicevanju drugega kongresa jugoslovanskih književnikov in časnikarjev dobro pazi na to, da bodo časnikarji na kongresu številno zastopani, a da se to omogoči, naj se kongres naznani vsaj mesec dni vnaprej, a ne kakor sedaj osam dni, ozioroma še manj, kakor je to slučaj z novesadsko »Zastavo«, ki je na kongres, ki se je otvoril v nedeljo — bila pozvana šele v petek!

* * * »Slovenec« belgrajski dopisnik se grozno jezi na mene — bog ve zakaj. Drugi dan kongresa me je napadel v »Beogradskih Novinah« na najinfamnejši način. Pishajam preko teh napadov s popolnim preziranjem in konstatiram samo to: Udeležniki kongresa in belgrajska elita, ki je bila na kongresu, so mi dali za te napade popolno satisfakcijo. Vai ti so napad čitali in ko sem se vzdignil od predsedniške mize, kjer sem kot tajnik sedel in stopil na govorniško katedralo, da zastopam neke predloge, bil sem tako viharno posdravljen, da bi g. Šijački — da je bil na kongresu — od jeze zapustil zborovalno dvorano in se ne bi več nazaj vrnil.

Državni zbor.

Na Dunaju, 28. nov.

Umrlim poslancem je predsednik grof Vetter govoril posmrtnico, novi poslanci so se zaprisegli. Proti izvolitvi poslance Seifritza je došel protest.

LISTEK.

Slovensko-nemška meja na Štajerskem.

Kulturno zgodovinski in narodopisni doneski. Nabral A. B.

(Dalje.)

* Lučane (Leutschach)*) dobro uro južno Arveža, so tudi trg, toda podrejen Arvežu, ker nimajo nikakih uradov, niti industrije. Tržani so večinoma kmetovalci, posebno vinorejci. Trg je močno ponemčen, a okolica ima razen na severu, še večinoma slovensko prebivalstvo, kakor kak nemškutarski trg v popolnoma slovenskem delu dežele, na primer Rogatec, Laški trg itd. Ker so tržani navezani večinoma na Slovenec, je po trgovinah in gostilnah slišati več slovenščine kot nemščine, posebno ob medeljah. Lahko se reče, da sta dobri dve tretjini prebivalstva še slovenski, in sicer se v tem oziru dejansko v zadnjih 50 letih ni mnogo spremenilo,

*) Krajev podobnega imena je več na Štajerskem n. pr. Luče (Leutsch) v Gor. Savinjski dolini, Lutschaun v kindberskem kraju i. dr.

razen na — papirju. Po ljudskem šteju leta 1880. je štel lučanski okraj 5040 Nemcev in samo 709 Slovencev. Trg sam pa je štel 587 Nemcev in 8 Slovencev. Leta 1900 pa so našli v trgu 491 Nemcev in 21 Slovencev. Nemci so nazadovali za 46. Slovenci pa napredovali za 13 duš. Kmalu po letu 1880. so Lučane postale samostojna občina ter so se iz nje izločile Večiče (Fötschach), Klanjec (Glanz) in Pesnica kot samostojna občina **Klanjec**. Vel. Boč (Grosswalz), Remšnik in Gradišče (Schlossberg) kot samostojna občina **Gradišče** ter Eichberg (Brde) in Kranje (Krausch) kot samostojna občina **Eichberg**. Leta 1880. je bilo v Večah 458 Nemcev in 17 Slovencev, v Klanju 406 Nemcev in 57 Slovencev, v Pesnici pa 730 Nemcev in 87 Slovencev, potemtakem je bilo v vseh treh katastralnih občinah 1594 Nemcev in 161 Slovencev. Leta 1900. pa so našli v združeni občini Klanjec 856 Nemcev in 829 Slovencev in sicer v Večah 378 Nemcev in 89 Slovencev, v Pesnici pa 314 Nemcev in 487 Slov. Dasi se je iz prvotnih podobčin več krajev z nem-

skim prebivalstvom izločilo, s slovenskim prebivalstvom pa priklopilo, vendar smemo reči, da so Nemci nazadovali, Slovenci pa prav lepo napredovali, tako da je ta občina dandanes v resnici po večini slovenska. — V podobčini Vel. Boč so našli leta 1880. 355 Nemcev in 295 Slovencev, v Remšniku 516 Nemcev in 78 Slovencev, v Gradišču pa 890 Nemcev in 154 Slovencev. Skupaj tedaj 1761 Nemcev in 527 Slovencev. Leta 1900. pa so našli v združeni občini Gradišče 1125 Nemcev in 1273 Slovencev. Tudi tukaj moramo vpoštovati okoliščine, kakor pri Klanju, vendar so tudi v tej občini Slovenci napredovali, tako da smemo Gradišče po vsej pravici imenovati slovensko občino. — V Eichbergu so našli leta 1880. 737 Nemcev in 9 Slovencev, v Kranjah pa 411 Nemcev in 4 Slovence; leta 1900 pa so našli v Eichbergu 14 Slovencev, v Kranjah pa 45, tedaj v združeni občini Eichberg 59, kar znači lep napredek 46 duš za Slovence. Vas Mlačje (Malttschach) med Lučanami in Arvežem je bilo pred 60—70 leti še popolnoma slovenska; danes tu ni več Slovanca.

Seveda so tudi te številke še zelo

„idealno“ prikrojene za Nemce, o čemer sem se prepričal na kraju samem. V Klanju n. pr. kjer so leta 1880. našli samo 57 Slovencev, je sploh samo 1 pravi Nemec, ki se je priselil tja iz nemške občine Kljune (Klein), a še ta mi je britko tožil, kako težko mu je živeti, ker ne zna slovensko, češ, da sosedje nalašč nočejo v njegovi navzočnosti nemški govoriti. Njegovi otroci pa govore vsi skoraj bolje slovensko kot nemško. Sploh lahko trdim, da razen v trgu Lučanah ni v celem okraju pravih Nemcev, temuž so jih šteli med Nemce po občevalnem jeziku. In kdor se ni komisiji izrecno postavil po robu, šteli so ga med Nemce, ker večina odraslih, posebno onih, ki so bili vsolani v Lučane, zna nemško. Govoril pa sem z otroki, ki so prihajali od vseh strani v Lučane v šolo, in vsi so govorili lepo slovenščino; mnogi med njimi so mi tudi povedali, da z doma sploh niso znali nič nemškega. Šola v Lučanah je seveda čisto nemška s krščanskim naukom vred. Izmed učiteljev sploh ne razume nobeden slovensko, med učiteljicami — šolske sestre — zna ena sicer slovensko, a ne sme v šoli niti spregovoriti slo-

vensko. Ali ni to barbarstvo? V cerkvi so imeli Slovenci še do leta 1887. vsako nedeljo po eno slovensko pridigo, sedaj je slovenska pridiga le enkrat v mesecu, potem binkoštni ponedeljek in na Miklavžovo (župni patron). Odpravil je slovenske pridige sedanji dekan g. Vollmeier, rodom Slovenec iz Kaplje. Pred desetletji so smeli Slovenci še med božjo službo popevati slovensko v zboru, kakor je sploh bila v teh krajih navada. Tudi nedeljski krščanski nauk je bil po vseh še slovenski. Kaplan Kovačič šoli odrasle mladeniče slovensko brati, pisati in popevati. Pred desetletji pa je bil neki rodoljubni kaplan nagloma od tu premeščen med Nemce samo zato, ker je med otroke delil slovenske katekizme.

Družba sv. Mohorja šteje 18 članov. Do leta 1870. v lučanski župniji niso poznali Mohorjevih knjig. Uvedel jih je takratni kaplan, sedaj župnik v Spielfeldu g. Muršec, ki mi je pripovedoval, kako so imeli stari možje vprav otročje veselje nad knjigami, ker jim ni bilo znano, da se sploh dobe na svetu knjige v slovenskem jeziku, razen molitvenikov. (Dalje prih.)

** Božidar Raič piše Beže.

Vlada je predložila več zakon-
skih načrtov; finančni minister je
predložil proračunski provizorij
za dobo od 1. januarja do 30.
junija 1906, trgovinski minister
je predložil zakonski načrt za pro-
vizorno ureditev trgovinske in pro-
metne zveze s Italijo, brambovski
minister zahteva rekrutni kontingent
za leto 1906.

Potem je povzel prvi besedo mi-
nistrski predsednik baron Gautsch.
Najprej je podal izjavo o splošni
in enaki volilni pravici, za kakšno
se je izrekla zbornica v svoji
6. oktobra. Ministrski predsednik je
naglašal, da je takrat manjkalo za
potrebno dvetretjinsko večino le 25
poslancev, a pomisliti je treba, da je
istega dne sploh manjkalo v zbor-
nici 156 poslancev. Takoj nato je
začela vlada tudi proučevati na vse
strani temeljito reformo volilne
pravice ter odredila, da se potrebno
gradivo nabere in predela. V sled
tega vlada ni potrebovala
kakšnega priganjanja, najmanj
pa morejo tempo pospešiti
demonstracije.

Avstrijska državnozborna volilna
pravica se že od začetka neprestano
giblje proti svojemu koncu: splošni
volilni pravici in odpravi po-
sebnih volilnih predpravil. Vladi
se zdi najboljši volilni
sistem tisti, ki daje tudi de-
lavstvu enake politične
pravice, ki jih imajo drugi sloji.
Vlada ne more misliti na to,
da bi branja in pisanja ne-
veščim osebam odtegnila
sedaj volilno pravico, niti
na to, da bi volilno pravico
omejila le na gospodarsko
samostojne osebe. Pač pa misli
vlada na spremembo določbe o bi-
vanju v kaki občini, preden se pri-
posestvuje volilna pravica, ravnotako
mislila je zajamčiti čiste vo-
litve in preprečiti vsakršni
terorizem. (Posl. Wolf: »S pri-
žnane se ne sme terorizirati!«)
Odločilne važnosti za vladno odloči-
tev pa je vprašanje o obrambi
narodnih manjšin. Propor-
cionalni sistem se je obnesel
le v velikih enojezičnih državah ter
zateva za pogoj nenavadno stopnjo
politične zrelosti. Pluralna
volilna pravica se je obnesla v
Belgiji, a le zato, ker se je obenem
vedela volilna obveznost. Vlada
je mnenja, da so najboljše var-
stvo narodnih manjšin mali,
po mogočnosti narodno ome-
jeni volilni okraj. Vlada bo
vsled tega predlagala razdelitev v
volilne okraje, ki se bodo ozirali na
naselbinske razmere narod-
nosti, da se zmanjša priložnost za
narodnostne prepire ter se stvari
bodočnost za narodno avto-
nomijo. V novih volilnih okrajih
se naj bore za veljavo različne po-
litične in socialne struje. Nova raz-

delitev v volilne okraje je potrebna
že zategadelj, ker bo po odpravi volil-
nih razredov 178 mandatov prostih,
ki se morajo znova razdeliti med
celokupne volilce. Vlada misli na-
praviti in vsake občine volilni
okraj. Vlada bo storila vse, da dobi
zbornica najpoznejše meseca
februarja 1906 predlogo o vo-
lilni reformi. Volilno reformo pa
bo spremljal tudi nov poslovnik.

O vladni izjavi se je začela de-
bata. Govorila sta poslanca grof
Sternberg in vitez Onciul, na-
kar se je debata prekinila.

Posl. dr. Susteršič je inter-
peliral, zakaj se je delavstvu tabačne
tovarne v Ljubljani prepovedalo de-
monstrirati za volilno pravico. (Pa
so najhuje demonstrirali!)

**Demonstracije za splošno vo-
lilno pravico.**

Dunaj, 28. novembra. Demon-
stracijskega obhoda se je udeležilo
kajih 200.000 oseb. Obhod je trajal
tri ure. Pred vseučiliščem je bil spopad
s katoliškimi in nacionalnimi
nemškimi dijaki, ki so zasmehovali
demonstrante. — V St. Hipolitu
so delavci napadli neko tovarno.
Orožniki so rabili bajonete,
a le niso mogli tovarne rešiti oble-
ganja.

Brno, 28. novembra. Volilne de-
monstracije se je udeležilo kajih
15.000 demonstrantov in 5.000 čeških
narodnjakov. Med obhodom so stre-
ljali s revolverji v zrak. Mir se ni
kalil.

Olomuc, 28. novembra. Delavci
in kmetje iz okoliških vasi so prišli
popoldne v mesto, razdajali neko žga-
njarno, priredili klerikalnemu po-
slancu Hrubanu maško godbo in
razbili poslancu Primavesiju šipe.
Posredovati so morali vojaki. Neki
občinski svetnik in neki stotnik sta
bila s kamenjem težko ranjena.

Austerlitz, 28. novembra. De-
monstrantje so naskečili neko tovarno;
na orožnike so metali kamenje. Orož-
niki so streljali ter hudo ranili 7,
lahko ranili pa 20 oseb. Dva ranjenca
sta že umrla.

Obrtna reforma.

Dunaj, 28. novembra. Perma-
nentni obrtni odsek je začel včeraj
drugo branje o novem obrtnem za-
konu. Sprejeli so se §§ 108. do 115.
Zvečer je imelo predsedstvo zaupno
posvetovanje v trgovinskem mi-
nistrstvu.

**Prispevki k skupnim državnim
izdatkom.**

Dunaj, 28. novembra. Sobotne
skupne ministrske konference niso
uspele do končne rešitve, kako se
naj pokrijejo potrebščine vojne in
mornarične uprave. Avstrijski finančni
minister je zastopal stališče, da ne
more zagotoviti prispevka, dokler ni
zagotovljeno zavlačevano izplačilo
ogrškega finančnega ministrstva.
Ogrska finančna uprava pa je izja-

vila, da ji blagajniško stanje ne do-
pušča plačati cele kvote, temuž le
primerena posojila na račun.

Kriza na Ogrskem.

Budapešta, 28. novembra.
Zmešnjave naraščajo. Peštanski ko-
mitat ima sedaj dva velika pod-
župana. Dočim je vlada imenovala
za podžupana nekoga Römerja, je
komitatni zbor včeraj imenoval pri-
zaklenjenih vratih grofa Vigyasa.
Veliki župan grof Lassberg je
veled tega naročil višjemu držav-
nemu pravdniku, naj proti vsem ko-
mitatnim odbornikom postopa zaradi
nasilstva zoper oblastnike. — Še
bolj čudna je bila inštalacija velikega
župana grofa Pallavicinija v Uj-
helju. Z vseh hiš so plapolale črne
zastave. Okoli komitatne hiše je stalo
150 orožnikov, a grofa so spremlile
tri eskadre huzarjev. Imed 192 ko-
mitatnih odbornikov sta prišla k in-
stalaciji samo dva. Vsi uradniki so
odpovedali pokorščino. Veliki župan
ne dobi v celem mestu stanovanja
ter mora stanovati pri nekem urad-
niku. Med prisego velikega župana
je zaplapolala tudi streha komitat-
nega poslopja črna zastava. Po mestu
so nabiti lepaki s posivom na orož-
nike, naj kot Madjari ne rabijo
orožja proti krvnim bratom. — Zve-
čer so bile pred uradništvu vladi pri-
jaznih listov demonstracije. Na poli-
cijo so demonstrantje metali ka-
menje, vsled česar je policija rabila
orožje.

Konflikt s Turčijo.

Carigrad, 28. novembra. Sul-
tan je sporočil avstro-ogrskemu po-
slancu baronu Caliceju, da je pri-
pravljen sprejeti zahteve
velesil s malimi izjemami,
zahteval pa je obenem, naj
mednarodno brodovje takoj
ustavi demonstracijske ope-
racije. Baron Calice je zahteval
pismeno izjavo, ki je pa do danes še
ni dobil.

Atene, 28. novembra. Velike
ladje demonstracijskega brodovja so
dospete v pristanišče otoka Mitilene,
ne da bi bile oddale običajnih strel-
ov v pozdrav. Izkrcale so 400 mož
vojaštva, ki je zasedlo carin-
ski brzojavni urad in druge
važne točke v mestu. Turško
vojaštvo se je umaknilo v vo-
jašnice, ki jih straži avstro-
ogrski oddelek.

Rim, 28. novembra. »Giornal
d'Italia« je prinesel neverjetno vest,
da si Avstro-Ogrska prizadeva,
pridobiti Bolgarijo, da pošlje
svoje čete v Macedonijo, da bi
s tem sama dobila povod, pri-
korakati s svojim vojaštvom
v Macedonijo. — Poštenješi ita-
lijanski listi imenujejo to vest »hu-
dobno izmišljotino«, češ, da je
nastopanje Avstro-Ogrske naj-
lojalnejše in najpoštenejše
ter vzvišeno nad vsakim
sumničanjem.

Novi kralj na Norveškem.

London, 28. novembra. Včeraj
je bila v norveškem parlamentu slo-
vesna prisega novega kralja Hakona.
Slavnosti je prisostvoval tudi pruski
prin Henrik. Brsojavno sta med
drugimi vladarji desetila kralju cesar
Frane Jožef in švedski kralj
Oskar. Dosedanje ministre je kralj
naprosil, naj obdrže svoje mandate.

Dopisi.

Iz Starega trga pri Ložu.
Po daljšem premoru so se zopet
dubkom napolnili prostori tukajšnje
šitalnice. Klis po pomoči, ki je saoril
iz divne Gorenjske širom slovenskega
ozemlja, našel je krepak odmev tudi
pri rojakih, bivajočih na vzhodu no-
trajnskega Snežnika. Od blizu in da-
lež je prihitelo naše blagodarne ob-
činstvo na veselico, prirejeno pred
kramljam po domačem gasilnem dru-
štvu s pomočjo tukajšnjih diletantov
in tamburašev v prid nesrečnim vo-
gorelcem v Ratešah. — Spored ve-
selice je bil dokaj privlačen in mi-
kaven. Vrli tamburaški zbor staro-
trški je pod vodstvom rodoljubnega
gospoda učitelja Wigela v občno za-
dovoljnost vseh prisotnih prednašal
več ličnih in težavnih točk s finim
štom ter vztrajno sviral razne pie-
sne komade in koralske. Obšudovanja
vedno je zlasti vzorno soglasje in
navdušenje za milo narodno glasbo,
ki preveva ves zbor. Glede dovrše-
nosti v sviranju ga smemo smelo
prištevati najboljšim po deželi.
Upamo in želimo, da bi nas odsej
pogostejše dramil v naši sicer zaspani
dolini. — Enodejanska burka »Raz-
tresenca«, uprizorjena po domačih
diletantih je vzpričo lepo zaokrože-
nega igranja mahoma osvojila poslu-
šalec ter vzbujala obilo smeha. —
Major (g. Binter), kakor tudi stotnik
(g. Jenko) sta prav nepriljuno in
vrlo humoristično karakterizirala
upokojena častnika kot stara raztre-
senca med tem, ko sta se nahajali
ostali vlogi navno-ljubke Milke ter
premeteno-zaljubljenega Jankota v
priznava večjih rokah gospo Binter-
jeve in g. Šemšiča. Tudi maske di-
leasantov so naredile prav dovoljen
vtisk. — Po predstavi se je razvila
jako animirana zabava s šaljivo pošto
in loterijo, koji sta marsikomu izmed
udeležencev donesli mnogo presene-
čenja. — Načelnik gasilnega društva
g. Mlekuž je otvoril vrsto nagovor-
ov v jedrnatih besedah omenjal po-
men in namen veselice ter zahvalju-
joč se diletantom in tamburašom za
radovoljno sodelovanje prisrčno napil
zbranemu občinstvu za izkazano na-
klonjenost napram društvu. Ad hoc
sestavljani kvartet je zatem zapel
nekaj umetnih pesmi. Ume se, da
ob zvokih miloglasne tamburice ni
mogla mirovati Terpsihora, kateri se
je končno moral ukloniti mladi in
starejši svet. **Lucko.**

**Manifestacija
za splošno in enako
volilno pravico v Ljub-
ljani.**

Velikanska agitacija se je razvila
zadnje dneve za praznovanje včeraj-
šnjega dne. Najbolj agilni so bili v tem

oziru socialni demokratje, ki so delali
na vse kriplje, da se čim obsežnejše
izvrši to praznovanje. To praznovanje
bi naj obstojalo zlasti v tem, da bi po-
vsod brez izjeme počivalo vse delo in
da se delavstvo v čim večjem številu
udeleži napovedanega shoda in obhoda
po mestu.

Največji sukurs so socialni demo-
kratje pričakovali iz tobačne tovarne,
kar je čisto naravno. A ravno tukaj so
se jim delale zapreke. Ravnateljstvo je
namreč izjavilo, da vse delavstvo, ki
na včerajšnji dan ne bi delalo, izgubi
vsa dosedanja penzijska leta. Tega so
se delavci in delavke zdale in sklenili
so, da bodo včeraj delali.

V ponedeljek zvečer je bil v areni
»Narodnega doma« shod, na katerem
so se delavke naravnost puntale zoper
komando socialnih demokratov, da ne
bi prišle delat. Akoravno je že preje
dr. Susteršič telegrafiral na generalno
ravnateljstvo tobačne režije na Dunaj,
naj se da delavstvu 28. t. m. prosto,
je dobil negativen odgovor. Na pone-
deljkovem shodu so pa sklenili poslati
novo deputacijo k ljubljanskemu ravnatelj-
stvu tobačne tovarne, da bi do-
volilo prosto svojim uslužbenecem in
uslužbenkam.

Včeraj jutraj, ko so prišli delavci
in delavke na delo, jih niso pustili drugi
delavci skozi vrata in so jih s silo od-
ganjali in jim očitali, da lomijo soli-
darnost. Vkljub temu je prišlo kakih
dvesto ljudi v tovarno, a ker ni bilo
mogoče strojev goniti, poslalo je ravnatelj-
stvo samo delavce domov.

Manifestacijski shod je bil napo-
vedan ob 10. uri dopoldne pred »Mest-
nim domom«. A že ob 9. uri je bilo
vse polno ljudi na Cesarja Jožeta
trgu; pribajalo je ljubljansko delavstvo,
pa tudi iz sosednjih krajev je prišlo
mnogo delavcev, nekaj se jih je pri-
peljalo celo iz Zagorja. Ob devetih so
bile zaprte po Ljubljani vse trgovine
in prodajalne, ustavljeno je bilo tudi
drugod vse delo, le električna cestna
železnica je vozila kot druge dni. Mr-
ranje med ljudstvom je pri vsakem
vozu, ki je pripeljal mimo Franc Josi-
povega trga, bilo silinežje, razburjenje
vedno večja in ko je okoli 10. ure pri-
vozil voz izpred magistrata, zahtevali
so ljudje, da ne sme več voziti in mu
zastavljali pot. Voz se je ustavil na
postajališču; komaj pa se je usta-
vil, začeli so padati dežniki po
vozovih, šipah, letelo je ka-
menje, da so bile v par trenu-
kih razbite vse šipe. Potniki so
strahoma zbežali iz voza, revizor Pod-
reberšek pa, ki je hotel z neko vrvjo
tolči po ljudje, je bil ves krvav po
eni strani obraza in po rokah. Razdraženo
ljudstvo mu je iztrgalo vrv iz rok.
Voz se je takoj nato odpeljal
dalje, z njim se je pa vrnil tudi oni
voz, ki je od nasprotne strani pridrdral
na postajališče. Ta čim manifestacije je
napravil na očitvece jako slab vtisk in
čule so se ostre besede ogorče-
nosti ne toliko proti delavstvu, ampak
proti javni oblasti, ki, dasi opo-
zorena na kak sliččen slučaj, ni nkre-
nila prav nobenih varnostnih odredb, ko
je vendar njena sveta naloga, varovati
v takem slučaju imetje in osebe.

Takoj na to se je vršil shod. Ljud-
stva je bilo vse polno po celem Ce-
sarja Jožeta trgu, kakor tudi v veliki
dvorani »Mestnega doma«. Lahko se
reče, da je bilo okoli 10.000 oseb.

Shod je otvoril predsednik To-
kan, ki je dal besedo prvemu govor-
niku Etbinu Kristanu.

Kristan je v imenu organizacije
socialne demokracije dejal med drug-
im, da je bolezen sedanjega parla-
menta neodsvrhljiva, zato morajo
priti v novi parlament sveže moči in
novo sočno krvjo. Samo masa, ki se
bilo doslej prezirano, morejo dati
parlamentu novih moči. S stališče
ljudstva moramo promatrati vpra-
šanje o volilni reformi. Edino ona
volilna reforma je prava, ki sloni na
splošnosti in enakosti. Vsi ugovori,
ki se čujejo proti temu, se razbijejo
ob dolžnostih, ki jih imamo vsi na-
pram državi. Dolžnosti delavstva niso
nič manjše, nego dolžnosti privilegi-
ranih stanov. Ves davek, ves doho-
dek, od katerega država živi, je od
metamorfoze dela glave in dela roka.
Da je pa ljudstvo, ki zahteva svoje
opravičene pravice, zrelo, pokazalo
je že tisočkrat. Kdor je zrel, da
umira za domovino, mora biti tudi
dosti zrel, da živi sanjo. V državi
ne bo preje miru, dokler se ne uvede
splošna in enaka volilna pravica. Da-
našnje naše zborovanje je simbol
ogromne moči, ki počiva v rokah
zborovalcev. Družba, ki živi od de-
lavskih rok, mora dati delavcu tudi
pravice. Današnji dan je praznik.
Ako naših mogotcev ne sreča o prave-
nem času pamet, doživeli bodo drugo
obliko naše manifestacije. Danes ob
1/2 12. uri svarimo mogotce. Drago
se jim bo maščevalo, ako se z na-
šimi svetimi pravdami igrajo in ša-
ljo. Delavci so doslej vse storili, da
ostane mir. Tudi danes hočemo to
storiti. S tem pokažemo kulturo ljud-

Na devinski skali.

Zgodovinska povest.

Peti del.

(Dalje.)

»Dokler nisem jaz mrtev,« je
strahoma ponavljal Juri, kakor bi go-
voril sam s seboj in se nekako krče-
vito prijel za stol, ob katerem je stal,
koj potem pa srdito vzkljikal in s
strašno jezo v očeh zaklical: »Torej
je sveta cerkev sklenila, da moram
jaz umreti, in sicer na vsak način
umreti?«

»Juri!« Več ni mogel reči pre-
strašeni Oton. »Juri, poslušaj me,« je
začel po kratkem molku. »Prav to je
vzrok, da sem rekel: treba je poča-
kati; čas izpremeni ne samo človeške
nakane, nego tudi razmere same. Za
zdaj je treba na vsak način, da za-
moreš ti sam nekaj časa uspešno
kljubovati armadi oglejskega patri-
jarha in njegovih privržencev.«

»Poznam to armado,« je z neiz-
prosno odločnostjo dejal Juri. »Ko-
mojja se je utihotalip in sovražnikove
tabore in me natančno obvestil o ar-
madi. Prisegam ti Oton: kakor vika
večno morje že tisočletja zaman ob
devinsko skalo, tako si bo tudi cer-
kvena armada ob tej skali razbila
glavo.«

»Tega se boje tudi škofje, ki
spremljajo armado in to je menda
vzrok, da so ti tako radi dovolili raz-
govor s patrijarhovim legatom. Komaj
je tvoj poslanec sporočil tvojo željo,
že je bilo sklenjeno, da se ti dovoli
zahtevani razgovor.«

»Vem Oton, a ravno to je sum-
ljivo, da so mi tako hitro in s tako
radostjo dovolili ta razgovor. Že vče-
raj sem se hotel odpraviti, a vedno
se mi vsiljuje sumnja, da je vse le
past. Cerkvenim ljudem ne smeš nik-
dar zaupati in nikdar verjeti — tako
me je učil moj varuh in izkušnje so
me izučile, da je res tako.«

»Prav praviš, Juri; tudi jaz sem
prišel že davno do tega spoznanja in
že davno ne verjamem nobeni du-
hovski prisegi. Prav lahko je mogoče,
da bi ti patrijarhovi zastopniki radi
nastavili past in nobenega dvoma ni,
da so zmorni za vsako izdajstvo in
za vsako zavratnost. Toda v tem slu-
čaju se ti jih ni treba bati. V vojnem
svetu so patrijarhovi zastopniki v
manjšini; večino imajo posvetni plem-
enitaši in naj so ti tudi tvoji so-
vražniki, spoštujejo te vendar vsi in
se ne bodo dali zlorabiti. Menih Do-
minik je seveda sposoben za vsako
tolovajstvo, ali slušal ga ne bo nihče,

in če bi kaj poskusil, bi vsa armada
stopila na tvojo stran.«

»Kaj je šel menih Dominik tudi
v vojno proti meni?« se je čudil Juri.

»Da, tudi Dominik je šel v vojno.
Zdaj je pri tej četi, zdaj pri oni Pov-
sod snuje čete grešnikov, kakor pravi
v namen, da spreobrne krivoverce, v
resnici pa, da jih preganja in pobere
njihovo imetje za cerkev.«

»Kjer odločuje Dominik, tam ni-
mam jaz ničesar iskati. Želel sem
govoriti s patrijarhovimi pooblaščenici,
ali s ljudmi, ki so orodje meniha
Dominika, ne maram imeti opravka.«

»Nikar se ne prenašli, Juri,« je
prosil Oton. »Saj ne boš imel opravi-
titi ne z Dominikom, niti samo s
patrijarhovimi pooblaščenici, marveč
le s celim vojnim svetom, v katerem
imajo posvetni plemenitaši večino. Ti
si ne moreš misliti, kolikega pomena
je, da te ti posvetni plemenitaši vi-
dijo. Tebi bo le na korist, in sicer
na veliko korist, da te plemenitaši
spoznajo; naj vidijo in se prepričajo,
da si ne samo najmlajši, nego tudi
najhrabrejši in najrazumnejši vseh
velikašev, kar jih vlada ob Adrijan-
skem morju. Reklo se jim je, da si
grd in breznačajen človek, ki dela
sramoto vsemu plemstvu. O, ti ne

veš, kako znajo duhovniki obrekovati!
Predstavljali so te kot nekakega raz-
bojnika. Stopi prednje, pokaži se ta-
kega, kakršen si v resnici in prepri-
čan sem, da si pridobiš njih naklo-
njenost. Seveda ne bodo prelomili
prisega, ki so jo storili; vojskovali se
bodo proti tebi, hrabro in požrtvo-
valno, ali samo štirideset dni, toliko
časa, kakor so vezani. Potem se bo
vsaj večina vrnila domu. Tedaj pa se
tudi moji ljudje pridružijo Krašovcem
in Kranjcem, in potem poteptaš pa-
trijarhovo armado v zemljo in osvo-
bodiš domovino iz cerkvenega jarma.«

Juri ni ničesar odgovoril. Ali v
njegovih očeh je gorel tako strašen
ogelj, da Oton Vipavski ni dvomil,
da se Juri z njim strinja.

»Pojdeš-li zdaj v tabo patrijar-
hove armade, Juri?«

»Pojdem.«

»Ali pošlješ po to skrinjo z de-
narjem?«

»Pošijem.«

Potem sva za zdaj pri kraju.
Oton je vstal in podal Jurju roko.

»Zdravstvuj, devinski orel. Vem,
da se boš junaško držal — svarim
te pred Rajmondom. Ta je izdajalec.«

Potem sta se Juri in Oton ločila.

(Dalje prih.)

stva, ki je zelo. Svarimo mogotce, dokler je čas, ker potem, če pride do politične stavke, odklanjamo vso odgovornost. Politična stavka dela drugače kot manifestacije, za kar imamo precej jasen dokaz v Rusiji. Ne želimo revolucije v Avstriji. A če naredimo mirni boj nemogoče in brezuspešen, potem bo slovensko ljudstvo pokazalo, da zna govoriti po ruski. Še danes ostanemo potrpežljivi in mirni, a ta tišina bodi zgovorna. V imenu časti ljubljanskega delavstva, v imenu važne sedanje demonstracije naj skrbi vsak za najstrožjo disciplino. Niti enega vzklata naj ne bo slišati, ker danes je dan čakanja. Veselilo bo najbolj delavce same, če bodo brez daljšega boja dosegli svoje pravice, sicer smo pa pripravljani na vse za splošno in enako volilno pravico.

Burni živico-klici ogromne množice so sledili temu govoru, kakor so tudi že preje pogostokrat prekinili govornika.

V imenu nove slovenske ljudske stranke je govoril Kregar. Izjavil je, da bo stala vedno na strani ljudstva (tje pa hoče, če je ljudska?) za splošno in enako volilno pravico.

V imenu narodno-napredne stranke je govoril gospod dr. Karel Triller tako-le:

Spoštovani zborovalci: Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke me je pooblastil, da ga za stopam na današnjem manifestacijskem shodu; to pa v dokaz, da tudi naša stranka iskreno in brezpogojno priznava opravičenost spela organizovanega avstrijskega delavstva na centralni parlament zavpeljavo splošno in enako volilno pravico. Jaz pa sem se temu pozivu odzval tem rajši, ker sem za svojo osebo do dna duše prepričan, da je ta akcija združenega delavstva kulturen boj v najlepšem pomenu besede. In sedaj mi dovolite, dragi rojaki, da vam sporočam s pozdravi svobodomiselnega meščanstva tudi dve želji njegovih:

Prva je ta, naj delavstvo nikdar ne pozabi, da se nahajajo proletarij trpini ne le med stanovci, temveč tudi med narodi in da je eden izmed najbolj stiskanih in tlačanih proletarcev narod slovenski. kat-remu je treba tudi kot takemu priboriti si največjeternejših pravic. Tudi v to naj nam ponudi organizovano delavstvo svojo krepko pomoč.

Druga moja želja je ta, naj bi se ob današnjem boju obstanile proreke brs-de priatelja velike francoske revolucije François Migneta, ki piše: Čim je radikalna preustrojba človeške družbe postala neobhodno potrebna, tedaj je ne more zadržati nobena sila več; vsak odpor jo le pospešuje. Blagor človeštvo, ako bi ob takem velkem momentu eni rade volje o d st o p i l i t o, kar imajo preveč pravice, drugi pa bi se z a d o v o l j i l i s t e m, kar jim v resnici manjka. Potem bi zgodovinpisec ne imel več beležiti krvavih revolucij, temveč le veselo dejstvo, da je postalo človeštvo modro in valed tega slobodno in srečno. — Tako naj bi bilo in v tem smislu ključem: Slovenskemu delavstvu, borečemu se za svoje pravice: Slava!

Navdušeni živico-klici so sledili tem besedam.

V imenu krščansko-socijalne zveze je govoril Štefe. Po krivičnosti nosi privilegijev smo terorizirani. Izdajalci bi bili, če bi ne nastopili poti, da dosežemo lepše dni. Krščanska socijalna zveza bo vedno stala v delavskih vrstah in je pripravljena tudi na žrtve, če bi bile potrebne.

Naposled je govoril še enkrat Kristan, ki je dejal, da takega dne še ni doživela Ljubljana kot danes. Združene so vse stranke v stremiljenju za svojo opravičeno stvar. Prav je, da so med nami različne stranke in razne struje, ker to kaže življenje, to rodi delo, a narod, ki ima sama nasprotja, ne more uspevati. Splošna in enaka volilna pravica nam mora prinesiti sadove. Govornik je opominjal na to udeležence, naj se pri obhodu drže reda in miru.

Ogromne delavske mase so se potem razvrstile v dolg spreved, ki je šel čez Vodnikov trg, Mestni trg, Špitalake ulice, Marijin trg, Prešernove ulice, Selenburgove ulice, skozi Gradišče v Hilsbergerjeve ulice pred deželno vladno. Tu je šla deputacija treh mož k deželnemu predsedniku Šehwarzu in mu razložila težnje delavstva. Deželni predsednik je obljubil, da bo želje delavstva sporočil ministrskemu predsedniku. Spreved se pri deželni vladni ni nič ustavil, ampak je šel dalje po Bleiweisovi cesti pred Narodni dom, kjer so se udeleženci razšli. Obhoda se je udeležilo okoli 4500 oseb.

Popoldne ob 1. je hotelo večina vse delavstvo tobačne tovarne

iti na sv. j. delo. A kakor ejutraj so jim drugi delavci branili vhod in jih odganjali od vrat. Ker je bilo veliko polnejš navzoče, so šli delavci in delavke skoro vsi delat. Oni delavci, ki so hoteli praznovati celi dan, so jih obširali s raznimi očitani. Drug-g-a se ni nič pripetilo.

Popoldne j. bila delavska predstava »Jernej Turazera v gledišču, a je bila slabo obiskana.

Kakor smo sedej svedeli, je sedem zaverovalnic tukajšnjim trgovcem in obrtnikom naznanilo, da ne plačajo nobene odškodnine, da bi bilo kaj šip pobitih večerajšnji dan.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 29. novembra.

— **Občinski svet ljubljanski** ima v četrtek dne 30. novembra ob 5. uri pop. izredno sejo. Na dnevnem redu so: Naznanila predsedništva. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnje seje. Personalnega in pravnega odseka poročila: o prošnji stavitelja Viljema Treota za odpisno dovoljenje reverza glede razširjenja hodnika in preložitve jarka v Novih ulicah; o prizivu trdke I. Levčeve in drugih proti sklepu občinskega sveta z dne 26. septembra t. l. v zadevi pobiranja divjega kostanja po mestnih drevoredih. Finančnega odseka poročila: o županovih nasvetih glede najetja posejil za stavbo novih mestnih šol; o županovem nasvetu v zadevi posojila za prispevek k stroškom osuševanja barja; o računskem zaključku mestnega zaklada za leto 1904; o računskih zaključkih: a) ubožnega zaklada, b) zaklada meščanske imovine, c) ustanovnega zaklada za leto 1904; o računskem sklepu mestnega loterijskega posojila za leto 1904. Stavbnega odseka poročila: o parcelaciji posestva Ivana Tometa v Kolezijskih ulicah št. 10; o prošnji Josipa Dacarja za prispevek k zgradbi škarpe na vrtu pri njegovi hiši v Streljskih ulicah št. 6; o zgradbi tržnice v Ljubljani. Policijskega odseka poročila: o prošnji delavstva c. kr. tabačne tovarne za posredovanje pri c. kr. generalnem ravateljstvu na Dunaju v raznih zadevah, tičočih se delalnih razmer v tej tovarni. Mestnega magistrata poročila: o prošnji za sprejem v domovinsko zvezo mestne občine ljubljanske; o prošnji Pavla Peterca v zadevi povračila neklih stroškov za izpraznjevanje grebeničnih jam v topničarski vojašnici; o prošnji za podelitev meščanstva; o prošnji za podelitev meščanskih podpor po 60 h ozir. 40 h na dan. Personalnega in pravnega odseka poročila: o županovih nasvetih glede oddaje službe II. mestnega komisarja, koncipista in konceptnega praktikanta.

— **Gautsch je govoril.** Ko so pred parlamentom defilirale legije dunajskih socialnih demokratov, govoril je v parlamentu ministriki predsednik, ter na dolgo in široko razkladal svoje misli o splošni in enaki volilni reformi. Govoril je v dolgih in slinastih frazah, a vendar je povedal vse tisto, kar že nekaj tednov čitamo v uvodnikih »Neue Frei Presse«. Glavni namen splošne in enake volilne pravice ni ničesar drugega, kakor enkrat za vselej stabilizirati nemško posest in nemško nadvlado v Avstriji. Pri sestavi volilnih okrajev gledalo se boče na to, in pred vsem tudi na davčno moč. Ta med Slovenci tako oboževana volilna pravica hoče ustanoviti nov privilegij in sicer na korist Nemcem. Samo ob sebi se ume, da bodemo o Gautschevem govoru še mnogo pisali, opozarjamo pa, da bodemo Slovenci, ako se v resnici sprejme Gautschev projekt spadali med najbolj polimane narode eislajtanske, in da še nismo doživeli takih krivice, kakor jih doživimo tedaj, ako se oktroira Gautscheva volilna reforma. Takrat se boče tudi pokazalo, kako kratkovidni so bili ti isti naši mladeniči, ki dananes slepo prisegajo na splošno in enako volilno pravico, in kateri so tako slepi, da zahtevajo nje oktroa, če se že drugače priboriti neda. Storaj bi glavo stavili, da boče čez leto dni še prav malo tega navdušenja!

— **Gautsch in dež. zbori.** Včeraj je ministriki predsednik govoril tudi o deželnih zborih, ter na-

gledal, da so deželni sbori čisto kaj drugega, nego je državni sbor. V državnem sboru hoče imeti nadvlado Nemcev, ergo je za splošno in enako volilno pravico, v kolikor se gre za državni zbor. Taka volilna pravica pa je pri deželnih zborih nemogoča. Za to je vsor moravski dež. sbor. Z drugo besedo: naši klerikalci bodo meseca januarja zelo razočarani. Ministru Gautschu niti na misel ne pride, da bi pri deželnih zborih vpeljal splošno in enako volilno pravico. Vse vpitje nesrečnega Šusteršiča bilo je torej vpitje vpjočega v puščavi. Pri Gautschevem govoru pa je delal dva vatla dolg obraz! Kaj bo! Kaj bo!

— **Shod klerikalnih zaupnikov,** ki se je vršil pretekli ponedeljek v ljubljanskem »Unionu«, je postal osodepoln za katoliško-narodno stranko. Med burnim in frenetičnim odobravanjem jej je zapel dr. Krek smrtno pesem in med gromovitim ploskanjem je iginila ta politična prikazen s slovenskega pozorišča. Dejali so jo v greb in očrtali se epiteta »katoliška«. V tistem hipu pa se prikaže na slovenskem političnem horizontu nov fenomen v podobi »Slovenske ljudske stranke«. In zopet gromovito-frenetično-urno-besno ploskanje! »Zasišili se samo en glas: dr. Šusteršič! Solze navdušene stopijo v oči navzočega »silnega liberalca« Šukljeja ki tudi začne s svojim stentorskim glasom rjoveti: dr. Šusteršič! — Tako je tedaj uboga katoliška stranka vendar enkrat poginila in danes je ni več. Vstala pa je iz njenih razvalin »kakor fenix prerोजना« nova slovenska ljudska stranka. Prvi dan njenega mladega življenja je bil poln radosti in veselja. Njen krst se je bogato praznoval in teklo je vino v potokih po grlih klerikalnih »banketarjev«. Samo krstni boter nove »nepremagljive« stranke je ostal zvest svojemu princu in tudi nata zgodovinski dan delal reklamo za — društvo političnih abstinentov! Šuklje je prvi deželnozbornski kandidat nove slovenske ljudske stranke. Ta kandidatura je najlepši simbol za novo stranko. Šuklje kot priznani prvi slovenski kameleon zasluži, da ga na novo prelevljena stranka voli kot prvega svojega zastopnika. On je sedanjim kameleonskim časom gotovo najbolj primeren kandidat. Kakor pa je Šuklje tudi v sedanji svoji podobi ostal stari ali silni liberalca, tako je tudi najnovejša in najmlajša slovenska ljudska stranka samo »prefarbana« stara katoliška stranka. Samo ime je novo, vse drugo je staro. In tudi »ideje«, ideali nove stranke so prav taisti, kakor takrat, ko so se taisti ljudje, taisti »najboljši možje« in koristolovci proglasili — za katoliško stranko.

— **Dr. Šusteršič** je imel zadnji ponedeljek »prav dober dan«. Gledal je na shodu zaupnikov potrjeno svoje delo in dobil sijajno zadoščenje za vse, kar je pretrpel v zadnjem desetletju. Tako poroča »Slovenec«. Torej dr. Šusteršič je trpel, dr. Šusteršič je naravnost mučenik. Ni ga večjega trpina v kranjski deželi. — V Ovičarjevi hiši ima svoje kraljevsko bivanje, kjer se blišči zlato in srebro po visokih stenah. V ljudski posojilnici sedi na predsedniškem stolu in gleda križem rok, kako se ekspenzar kar sam dela. V škofovi kočiji se prevaža po mestu. Med tem pa pridno kupuje graščine itd. Da, takih trpinov, takih političnih zatiranecv je prav malo pri nas na Kranjskem. No, pa v ponedeljek je dobil ta slovenski mučenik svoje sijajno zadoščenje. »Slovensko ljudstvo ga je namreč iznova dvignilo na čit.« In ležeč in povzdignjen na tem čitju je začel on razvijati »iznova« krščansko-demokratični prapor. Kmalu nato pa vstane dr. Krek in izjavi »iz prepričanja«, da je Šusteršič eden prvih mož politične javnosti ne le pri nas, ampak v celi Avstriji. Mi se, je dejal g. Evangelist, klanjamo njegovemu duhu, ne pa terorizmu. Pa tudi ta »Pleisszetel« dr. Kreka ni zadoščal dr. Šusteršiču. Zategadelj pa je vstal sam in »v svoji pokrtvovalni odločnosti« izjavil, da on kot izvoljeni načelnik sloven-

skega ljudstva ostane isti, kot je bil, da pa hoče za tri leta biti prvi sluga slovenskega ljudstva, ker je ena kaplja energije več vredna kakor potoki modrosti. To so možate besede. Kakor vidimo, hoče dr. Šusteršič zasesti sploh vsa dostojanstvena mesta v klerikalni organizaciji. On hoče biti načelnik in sluga kar v eni osebi. Ta »Obman des slovenischen Volkes und dessen erster Diener« je vendar neumljen. Kajti prav lahko bi v teh trenutkih svoje največje slave privoščil tudi drugim keritejam kako trohico. In zelo umestno bi bilo, če bi on kot načelnik slovenskega ljudstva proglasil za prvega svojega slugo — recimo — dr. Schweitzerja. Tako bi vendar tudi ta steber slovenske domovine dobil kako zadoščenje!

— **Ubogi liberalci** smo jo v ponedeljek poštono skupili. Iz najbolj zanesljivega vira smo poizvedeli, da je dr. Krek izustil na zaupnem shodu tudi krilate besede, češ liberalci so same smrdokavre. Vi-harno ploskanje brez koga in kraja.) Temu laskavemu »imenovanju« nasproti mi za danes le poudarjamo, da je dr. Krek izpregovoril te besede v znanih svojih deželno-zbornskih škornjih ali kanonih, o katerih se je menda izrazil nek priznani fin nemški veleposestnik, dass sie paradiesisch stinken.

— **Ali je res?** Kakor se nam poroča, je pri zaupnem shodu dr. Šusteršič tudi grozovito in vehementno napadel župana Hribarja. Kdaj, zakaj in kako sicer ne vemo. Najbrž pa je bil ta častni napad, izvršen pri saptih in zaklenjenih durih, le »interna klerikalna zadeva«, ki ne spada v javnost.

— **Domišljavi Etbin Kristan.** Ni ga bolj ošabnega možička kakor je mali voditelj male slovenske socialno-demokratične stranke, gosp. Kristan! Strančica, koji načeluje zadnje čese, ni ničesar drugega, nego suh konjček, ki se je prostovoljno vpregel v voz naše klerikalne stranke. In sedaj je vesel, če začuje kak »hote« iz ust klerikalnega furmana Šusteršiča in v klerikalni vprogji vleče kar za dva! Mi Etbinu Kristanu in njegovi stranki privoščimo to veselje, in če so na tlako pod klerikalnim bičem ponosni, jim privoščimo tudi ta ponos! Ker se pa Etbin Kristan nad klerikalni več snosi ne upa, znaša se nad našim listom in nad dr. Tavčarjem. Tak je bil pred kratkim na shodu v Trstu, in zopet je brusil svoje zobe nad »Slovenskim Narodom« in nad Tavčarjem. Bodi mu enkrat za vselej povedano, da naš list ni glasilo socialno-demokratične stranke in da tudi v bodoče ne boče. Da bi bili radi tega od vseh bogov zapuščeni, kakor je trdil Kristan v Trstu, tudi ni istina. Če se kaže podpora bogov v številu naročnikov, potem smo zadovoljni in nikakor si ne želimo kakih Etbinovih žegnov. Zategadelj nam je pa tudi preklisano malo na tem, če trga Kristan svoj jesik nad našim listom! V drugem pa smo za splošno in enako volilno pravico, čese da tako izvršiti, da se ž njo naše meščanstvo ubilo ne boče. Brez meščanstva pogine tudi slovensko narodno gibanje, ki je izšlo iz tega meščanstva, ki je dosedaj živelo od tega meščanstva in boče tudi v bodoče živelo od njega! Boriti se za pravice tega meščanstva nam bo v ponos, in naj se gospod Etbin Kristan radi tega razpoši! Vsekakor pa upamo živeti in naj živimo v največji nemilosti gospoda Kristana!

— **Za župnika Berceta** so nabrali v sorški župniji že okrog 600 podpisov, kljub temu, da je kaplan Brajce agitiral, naj ne podpisujejo in je še celo na Gostecih na smrtni postelji pestil človeka, ker se je za Berceta podpisal. Lep tolažnik ob sadnji uri je kaplan Brajce. Skof sme biti nanj ponosen!

— **Krščanske usmiljenost katoliškega župnika.** Kakor smo poročali pred nekaj dnevi, se je delavec Kandolin valed revščine vrgel pod vlak, ki ga je grozovito ramesaril. Njegova priletna sestra je šla k župniku Magdalenskega

predmestja v Mariboru in ga prošila da bi truplo blagoslovil. »Norec!« zavpil je župnik, »zakaj se storil?« Ko mu je ženica razložila obupen stan svojega ubogega brata, ki je bil brez dela, dejal je božji namestnik, da si je Kandolin poleti gotovo zaslužil goldinar na dan, od česar bi si bil lahko toliko priboril, da bi pozimi živel od tega. »Ali je res poginil?« vprašal je oznanjevalec krščanske ljubezni. Ko mu je pokojnikova sestra rekla, da se izraz »poginil« rabi le o živalih, nikakor pa ne o ljudeh, zadri se je župnik: »A kaj, njegova duša je pogubljena!« Kandolin je bil brez cerkvene blagoslova pokopan. Krščanska usmiljenost katoliškega duhovnika presega že vse meje! In potem hočete, da bi s takimi ljudmi imeli usmiljenje in prizanesljivost?

— **Celje za volilno reformo.** Včeraj je demonstriralo v Celju za splošno in enako volilno pravico nad štiristo delavcev Slovenec in socialnih demokratov. Demonstracija je bila impozantna in se je završila v popolnem redu in povsem mirno. Dospelši pred poslopje glavarstva so se postavile delavske mase v vrste in mirno čakale, da so se vrnili odposlanci, kateri so vročili gospodu glavarju spomenico za splošno in enako volilno pravico. Nato se je zglasilo odposlanstvo tudi pri županu Rakušu, kateri je zatrdil odposlanecem: »Pri meni dobi vsak svojo pravico, naj boče Slovenec Nemec ali socialni demokrat.« Gospod župan, na to slovesno Vašo obljubo bodemo Vas celjski Slovenci še spomnili, da vidimo, ostanete li mož beseda! Slovenski trgovci in obrtniki so trgovine in delavnice predpoldne zaprli!

— **Imenovanje.** Občinski svet ljubljanski je v javni seji dne 21. novembra imenoval gđ. Albino Pogačarjevo za pomožno vrtnarico na I. mestnem otroškem vrtcu.

— **Slovensko gledališče.** Včeraj popoldne se je uprizorila na slovenskem odru znana Langmanova drama »Jernej Turazera«, katere sujet je vzet iz delavskega življenja in ki je toraj kot nalašč za predstavo, namenjeno delavstvu. Igralo se je precej dobro. Zlasti se je odlikoval g. Dragutinovič s fino, čustveno igro; posebno dober je bil v prvem in drugem dejanju, v tretjem dejanju pa so mu mestoma že opešale moči, da je igral brez posebnega poleta. G. Danilova je predstavljala Turazerevo ženo prav diskretno in s finim umevanjem, da jo smemo opravičeno pohvaliti. Izobren v maski in igri je bil g. Verovšek, ki je podal starega Dolfeta z realistčno dovršenostjo. Tudi g. Dragutinovičeva je dobro pogodila svojo vlogo. Gđ. Spurna ni imela velike vloge, a je iz nje ustvarila s efektno igro in temperamentnim nastopom prav karakterističen tip Marije Zarnikove. G. Kreisova je bila kakor vselej izvrstna in je uprav dovršeno podala mladega, bolnega Jernejčka. Tudi ostali igralci kakor g. D. Brovolny, Danilo, Nušič idr., ki so imeli del ma neznačne vloge, so rešili svojo nalogo povoljno. Vobče smo bili s predstavo zadovoljni, dasi se je opazilo, da igra mestoma še ni bila povsem nastudirana, kar se pa da opravičiti vzpričo dejstva, da so imeli igralci jedva par dni časa, da so se pripravili za predstavo. — Zvečer je gostoval gospod Ernesto vitez Cammarota v »Aidi« v vlogi Radamesa. G. Cammarota je še izza lanskega gostovanja dobro znal našemu občinstvu, ki ga je mahoma osvojil s umetniško dovršenim petjem in svojim krasnim glasom polnim prelesti in miline. Gledišče je bilo natlačeno polno in ko je g. Cammarota stopil na pozornico, ga je občinstvo pozdravilo s viharnim splanzom. In ko je zapel prvo arijo s vso njemu lastno čuvstvenostjo, je mahoma uklenil v spono občudovanja vse poslušalce. Njegov glas, ki je v nižnji polni miline in mehkohe, se razvije v višjih legah tako mogočno, da se zdi, kakor bi udarjalo na uho donenje velikega zvona. In kako obsežen je ta njegov organ in s kako lahkoto ga ume ravhati. Človek ne ve, ali bi užival njegovo petje ali bi občudoval njegovo nedosežno rutino, s katero ume pevec modulirati svoj glas in v naravnem prehodu preiti iz najnežnejšega pianissima v močni fortissimo. V vsi svoji umetniški veščini se je pokazal Cammarota v tretjem dejanju v prisoru s Amnerido in Amonasrom. Zvonko in milo liki srebra zvon je donel njegov glas in s finim niasiranjem je umetnik dosegel, da so se v njem isražala vsa

žuvstva, ki jih je skladatelj udahnil v ta čaropolni sprev. Kakor slavcu mu je vrela pesem in prvi in čarobna njena moč je s magično silo osvajala srca. Zato se ni šuditi, da je pevca s svojo umetnostjo očaral občinstvo, da mu je prirejalo ob odprti sceni kakor koncert dejanj burne ovasije. Gospa Skalova in g. Oufednik sta bila v petju in igri vredna druga g. Cammarote. V ostalem nimamo prejšnjim svojim ocenam predstav nebesar pridejati. X + lj.

Akademija. Opozarjamo na današnji prijateljski sestanek v hotelu „Ilirija“ ob 8. uri zvečer. Razgovor je o „javni ljudski knjižnici in čitalnici“ v Ljubljani.

Nova tarifna pogodba med tiskarji in črkostavci v Avstriji se je doslej ter se minimalne plače takoj zvišalo za 2 K, po štirih letih zopet za 2 K in po nadaljnjih dveh letih še za 1 K. V istem razmerju se zvišala akordnim stavcem pristojbina za 3, 2 in 1 h. Pogodba velja za 8 let.

K manifestaciji za volilno pravico. V tuku šnji tobačni tovarni je večeraj od 2400 delavcev in delavk delalo 233 oseb, ki so pa tudi ob 10 uri bili odpušteni od dela. Popoldne je prišlo 1300 oseb na delo.

Hišni gospodarji v Ljubljani se opozarjajo vsled prošnje davčne administracije, da poteče s 30. novembrom 1905 obrok za vložitev hišnih imenikov, oziroma sta novalnih imenikov za priredbo os. bne dohodnine za leto 1906. Potrebne tiskovine se dobivajo brezplačno pri kr. davčni administraciji v Ljubljani.

Javna vinska pokušnja v tukajšnji deželni vinski kleti pod kavarno „Europa“ bo nočoj, v sredo, od 7.—9. ure. Razen dolenskih belih in rdečih namiznih vin je tudi več vzorcev finejših, izbranih vin, in sicer nemški rizling, beli burgundec, rulanec, silvanec, črni burgundec, karmenet in burgundec skupaj ter stari karmenet in desertno vino. Poslednja dva le v steklenicah. Točilo se bo kakor dosedaj, t. j. po kozarcih. Kuponi, 10 listkov za 1 K, se dobe pri blagajni takoj ob vходу v klet. Mrzla jedila bo prodajal gosp. Hieng. S tem bo zopet dana prilika pripraviti se, kakšna vinska kapljica se je letos pridelala v raznih vinorodnih krajih naše kranjske dežele. — Po vinski pokušnji bo svirala v kavarni „Europa“ meščanska godba. Prejšnji kuponi niso veljavni.

Vinska semnja v Postojni in v Krškem. Kakor slišimo, utegneta biti oba semnja prav dobro obiskana. Čeravno se je prodalo dosedaj v Krškem prav veliko vina, ga je vendarle v tem okraju, zlasti v kostanjeviškem, boštanjskem, mokronoškem i. dr., še mnogo dobiti. — Posebno zanimanje se pa kaže za I. vinski semenj v Postojni, ki bo prihodnji ponedeljek, dne 4. decembra ob pol 11. uri v hotelu Vitič. Gostilničarjem in vinskim trgovcem je dana s tem najugodnejša prilika, preskrbeti se še pred zimo z dobrim, ceninim vipavskim vinom. — V Krškem je semenj 6. decembra. Več o tem na plakatih.

Sejem v Mojstrani so praznovali cementni Nemci in naši odpadniki s tem, da so, skoravno so nas mile zvezdice z jasnega neba obsevale v polnocni prihruli pod dežnikom s „hajlanjem“ v šmerovno gostilno in tam mirne slovenske goste izzivali. Le potrpežljivi slovenski krvi se je zshvaliti, da posebno korajžnega N. moča mladega Pšuma, ki je z gorjačo mahal po slovenskih glavah, niso primerno našgali, kar bi ta brezposelni german pač zaslužil.

Sportno društvo „Maribor“ ima svoj letošnji redni občni zbor v sredo, dne 6. grudnia t. l., ob 9. zvečer v gostilni mariborskega »Nar. doma« po običajnem, na društveni deski naznanjenem dnevnem redu.

Društvo svobod. slov. akademikov „Sava“ na Dunaju priredi svoj 3. redni občni zbor v petek, dne 1. decembra s običajnim sporedom v restavraciji »Zum Magistrate, I, Liechtenfelsg. 3. Začetek ob 8. zvečer. Svobodomiselnim slovenskim gostem dobrodošli!

Za državne poslanca za Trst je bil pri dopolnitvi voliti izvoljen magistratni uradnik dr. Pitacco.

Vlom. V noči od 27. na 28. t. m. je bilo vzlomljeno v barako pri železniškem prelazu na Dunajski cesti in pokrašenega za 1 K drobiža, 4 klobase, škatulca sultan, šport in drama svaloč. Tat je dosedaj še neznan.

Pogreša se od 17 t. m. posestnik Andrej Urbandiš iz Volč pri Tolminu. Navedene je okoli 60 let star, velike močve postave, dolgoleten in polne osrčne brade. Navedene je krenil baje proti Ljubljani.

Tatvina. Zidarstvu so najstru g. Danijelu Battelinu je bilo na

Tržiški cesti št. 5 in veče ukradeno »Puch Stylac«-kolo, s črno magistratno številko 270, vredno 200 K.

Ljubljanska društvena godba priredi danes zvečer koncert v kavarni »Evropa« (Dunajska cesta). Začetek ob 9 uri. Vstopnina prosta. — Jutri zvečer je v hotelu »Lloyd« (St. Petra cesta) društveni koncert za 8. ur. Vstopnina za žlane prosta, ne žlane plašajo 40 vin.

Šramel-godba koncertuje jutri zvečer v kavarni »Prošerene«. Začetek ob 9 uri. Vstopnina prosta.

Jugoslavnski vestnik. Hrvatski sabor. Na dnevnem redu saborske seje, ki je bila v ponedeljek, je bila razprava o proračunu. Prvi je govoril posl. C. Rupetić. V svojem govoru je zagovarjal idejo, naj se čim prej osunje na hrv. vseučilišče medicinska fakulteta; izrekel se je za ustanovitev stolice za krščansko filozofijo ali apologetiko ter izrazil željo, naj bi akademiki redno hodili k mašam (!) in da bi bili prisiljeni, poslušati predavanja. V gimnazije naj se uvede ruski jezik in naj se omeji pouk klasičnih jezikov. Ljudskemu šolstvu je treba posvetiti več pozornosti. V prvi vrsti je pa treba učitelstvu povišati plače. Govorec o državnopravnih odnosih je Rubetić zahteval, naj se Dalmacija združi s Hrvatsko ter predlagal, naj se izvoli poseben odbor, ki naj stopi v dogovor z dalmatinskimi poslanci. Državnopravno razmerje z Ogrsko se ima urediti na podlagi popolne ravnopravnosti. Govornik je izjavil koncem svojih izjav, da bo glasoval proti proračunu, ker ni v njem nobenih garancij, da bi vlada respektirala ustavne svoboščine. Z Rubetićem je pomelizoval dr. Silović, nakar se je seja zaključila.

Sarajevski nadškof Stadler in škof Jeglič, enako vredna brata. V »Srpski Rijeci« čitamo: Pooblaščenec nadškofa Stadlerja je najel okoli 50 srbskih kmetov v Blažnju, da mu dovažajo drva z Miševiča na železniško postajo. Pogodili so se, da se jim plača po 8 K za seženj pripeljanih drv in da jim zaslužek izplačuje koncem vsakega tedna. Prvi teden so dobili zaslužek izplačan, drugi teden se jim je pa že reklo, da ni nadškof še poslal denarja. Ker so bile vse prošnje zaman, so se delavci obrnili naravnost na nadškofa. Toda tudi nadškof jih je sprejel esorno in jim končno pokazal vrata. Sedaj tožijo kmetje bogatega nadškofa Stadlerja, ker jim ne plača zasluženi 1000 K. Kakor se vidi, postopa bosanski nadškof prav tako, kakor naš Jeglič, ki tudi ne izplačuje delavcem krvavo prisluženih grošev. Ali ne pravi katekizem, da je »da je delavcem pritrgovati plače« živnebovpjioč greh?

Hrvatski jezik v dalmatinskih uradih. »Naše Jedinstvo« je izvedelo iz najzanesljivejšega vira te le podrobnosti o rešitvi jezikovnega vprašanja v Dalmaciji. Hrvatski ali srbski jezik postane uradni jezik v Dalmaciji. Uradi se bodo posluževali hrvaščine v vrsti poslanih in bodo reševali edino italijanske vloge v italijanskem jeziku. Tudi med sabo bodo dopisovali v hrvaškem in srbskem jeziku, edino z vojaškimi oblastmi bodo dopisovali nemški. Napisani na vseh drž. uradih bodo samo hrvaški, oziroma srbski, samo v Zadru in onih mestih, kjer živi 30% Italijanov, bodo napisani hrvaški in italijanski.

Kongres jugoslovanskih časnikarjev. Iz Belgrada se nam poroča: Shod belgradskih časnikarjev, ki se je impreviziral po inicijativi dr. Smodlake ob priliki kongresa jugoslovanskih književnikov in publicistov in katerega so se udeležili tudi zastopniki bolgarskih in hrvaških časnikarjev, je sklenil, da se ima začetkom prihodnjega leta sklicati v Belgrad kongres jugoslovanskih časnikarjev. V to svrhu se je izbral pripravljalni odbor, obstoječ iz zastopnikov vseh štirih jugoslovanskih plemen. Določilo se je da se sredi meseca decembra sestane ta odbor dvanajstorič, v katerem so zastopani srbski, hrvaški, bolgarski in slovenski časnikarji. Na podlagi sklepa gori imenovanega shoda bo ta odbor določil čas in dnevni red časnikarskega kongresa. Obenem bo ta odbor izdelal poziv na jugoslovanske časnikarje, naj se v čim največjem številu udeležijo tega kongresa, na katerem se bo razpravljalo o zelo važnih vprašanjih, tičečih se jugoslovanskega gibanja. — Pripomnimo, da nismo obveščeni, kateri slovenski časnikarji so bili izvoljeni v pripravljalni odbor.

Srb, ki se je udeležil rusko-japonske vojne Te dni je prišel v Zemun ruski nadporočnik Arzen Subotić, sin pokojnega zemunskega odvetnika dr. Jovana Subotića. Arzen Subotić je končal realne gimnazije v Zemunu in odšel študirat prava na Dunaj. Skoro je pa obesil študije na klin in vatopil v rusko vojsko. Ko je izbruhnila rusko-japonska vojna, je bil s svojim polkom poslan na Daljni Vostok. S svojo izredno hrabrostjo se

je odlikoval v vseh bojih, zlasti pa v bitki pri Mukdenu. Car ga je opetovano odlikoval. Ko se je sklenil mir, se je Subotić vrnil preko Amerike v Evropo, prepotoval Evropo in prišel za nekaj dni tudi domov v Zemun. Iz Zemuna se vrne nazaj v Rusijo, kjer ga že čaka povišanje v stotnika.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred porotnim sodiščem.

Sokrivda ropa. Mile Rogič, 20 let stari železniški delavec, zadnji čas v Radišniku na Koroškem, je bil tožen hudodelstva sokrivde ropa, da je dne 17. aprila t. l. v družbi že na 4 leta težke ječe obsojenega Ivana Čačiča in še nekakega drugega Hrvata, katerega ime pa sodišču še ni znano, na Obernah oropal Macedonca Angela Stefana, kateremu je odvzel Čačič pas z vsebino 60 K v zlatu, med tem ko je Mile Rogič s kamenom oborožen a bil pripravljen za kako obrambo. Obdolženec Rogič se je pri zadnji porotni razpravi odločno uprl temu, vzlic dokazu, da se je njegova slika pokazala v kazenskem zaporu se nahajajočemu Čačiču, katerega je takoj za svojega sokrivca izdal. Po storjenem dejanju je obdolženec pobegnil brez delavske knjižice iz Bohinja in vstopil v delo pri zgradbi železnice v Radišniku, kjer so ga orožniki vsled izdane tiralnice prijeli. — Pri zadnji porotni obravnavi se je skušal obdolženec izogniti iz te zagate s tem, da je odločno tajil, da bi bil on sploh kdaj delal pri zgradbi Bohinjske železnice ter je v dokaz temu imenoval nove priče, ki bi se imele o tem zaslišati Res je ugodilo sodišču njegovemu predlogu. Ko je pa prišel Rogič do tega prepričanja, da bo treba še 3 mesece do prihodnjega porotnega zasedanja sedeti, je priznal dejstvo, da je bil res v kritičnem času v službi Ceconija v Bohinju. Ker so se pa med tem porotniki že razšli, je moral Rogič vseeno sedeti še 3 mesece v preiskovalnem zaporu. Pri večerajšnji obravnavi je bil Rogič oproščen.

Na zatožni klopi je večeraj prva sedela Marijana Jakolič, po domače Mlinarjeva, dnarica brez stalnega bivališča, rojena leta 1862. v Gor. Piraičah, obtožena hudodelstva zažiga. Dne 14. grudnia m. l. je šel posestnik Janez Stare v Laborah okoli 7. ure zvečer konje kmit. Kmalu za njim pa priteče v hlev vsa prestrašena dekla Neža Sajovic in mu pove, da v njegovi šupi gori. Stare je na to urno spustil konje na prosto in dekli naročil, naj teče k mlatičem, ki so ravno mlatili, da spravijo govedo iz hleva. Ker jo pa vsled ropotanja cepecev niso takoj razumeli, je gospodar sam prišel, da so živino rešili. Ogenj se je urno razširil, zlasti ker je primanjkovalo vode, in je upeljal vsa gospodarska poslopja, uničil poljske pridelke, gospodarsko orodje, poleg tega je pogorela tudi hiša, tako da je imel Stare 24.000 K škode. Zavarovan je bil pri graški zavarovalnici le za 4000 K. Sum, da je iz hudobne volje to storila, se je obrnil na Marijano Jakolič, ki je večkrat dnarila pri Staretovih, a se vselej rada z deklami prepirala. Nekoč je z gnojnimi vilami napadla Mico Bečaj, a Stare ji je vile iz rok iztrgal, njo pa zapodil. Proti Mici Vilfan se je vsled tega srdito izrazila: »Jaz bi že nekaj Staretu naredila, samo nič bi ne imela od tega, ker bi on denar vlek, jaz bi bila pa zaprta.« Proti Staretu se je pa takrat zagrozila, ko ji je vile vzela, rekoč: »Ti bom že nekaj naredila, če ne zdaj, pa čez 10 let!«; to je bilo lani okoli sv. Lukeža. Mica Vilfan, ki ima obnem tudi trafik, je pravila, da je obdolženka hotela imeti od nje cigarete; ker jih pa ni dobila, je rekla, da ji bo še žal, ker jih ne da. Janez Stare je namreč vdovec, Mica Vilfan pri njem gospodarja. Ivan Rajgel iz Orebovka je izpovedal, da je kratko pred požarom dvakrat videl Marijano Jakolič v bližini Staretovih gospodarskih poslopij okoli laziti. Imel je namreč pri Kovaču na Gašteju nekaj opraviti in srečal je prve in še potem, ko se je vračal od Kovača domov, obtoženko, ki se je mudila ter se sumljivo obnašala; on pravi, da je stala komaj 45 korakov od ogle Staretove hiše. Marijana Jakolič vse to trdovratno taji. Zatožena je pa bila tudi, da je v Orehovku letos spomladi izmaknila Mariji Verhunc par čevljev, vrednih 3 K in teden pred požarom v Goricah Marijani Založnik 2 K vredno kokoš. Porotniki so glavno vprašanje zažiga zanikali, le vprašanje glede gori omenjene tatvine, katero je Jakolič sama priznala, so potrdili. Obsojena je bila zaradi prestopka tatvine na 3 tedne strogega zopora.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 29. novembra. Radi napovedane volilne reforme je nastala ostru kriza. Kakor začasa Taaffeja, se je tudi sedaj sklenila zarota proti ti reformi. V tem komplotu so nemški in češki veleposestniki, Poljaki in del Nemcev. Ti zarotniki so imeli danes sejo, na kateri so sklenili, da bodo z vsemi sredstvi skušali preprečiti rešitev proračunskega provizorija, ki pride v razpravo meseca januarja, ker upajo s tem strmoglaviti Gautschevo ministrstvo. Vaš poročevalec je pa izvedel iz najverodostojnejšega vira, da krona ne bo na noben način žrtvovala Gautschevega kabineta in da je pripravljena za slučaj, da bi zarotniki ne prenehali rovariti proti vladni volilni reformi, storiti vse, da zlomi vsak odpor teh gospodarstev.

Dunaj 29. novembra. »Slovenska zveza« je povsem zadovoljna z napovedano volilno reformo. V razpravi o Gautschevi izjavi bo v imenu »Slov zveze« govoril Šuklje.

Dunaj 29. novembra. Cesar je sprejel v avdijenci poslanca dr. Perathonerja ter mu med razgovorom rekel, da upa, da se bodo z uvedbo splošne in enake volilne pravice ozdravile v Avstriji parlamentarne razmere. Splošna volilna pravica se izkazuje za potrebno ter se ne da več zadrževati.

Dunaj 29. novembra. Trgovinski minister je naznanil obrtnemu odseku, da se ustanovi povzoru industrijskega sveta obrtni odsek in da začne s 1. januarjem izdajati uradno glasilo v obrtnih zadevah.

Izkoriščanje prostitutk. Danes se je pričela pred dež. sodišču kazenska razprava proti Matildi Löwy iz Novega Sada, pristojni v Pečuhu, bivši lastnica tolerantnih hiš v Ljubljani, obtožena hudodelstva izkoriščanja prostitutk.

Senatu predseduje gosp. viš. dež. sodni svetnik Polec, votanje so gg. dež. sod. svetnika Kavčnik, dr. Travner in dež. sodni pristav dr. pl. Kočevar. Obtožbo zastopa g. državni pravdnik Trenz, obtoženka pa dr. Fischauer.

Obtožnica pravi, da je Matilda Löwy od leta 1897 do 1904 kot lastnica tolerantnih hiš v Ljubljani lahko-miselnost in znanj ji žalosten položaj v njeni oskrbi se nahajajočih 23 prostitutk na ta način izkoriščala, da so ji morale obljubljeni veliko prevelike zneske za hrano, stanovanje, obleko in lepote in so morale to obljubo tudi izpolniti, kar je moralo imeti za posledico, da so prostitutke gmotno nizko padle. Madama Löwy je to izvrševala kot obrt in se skušala na ta način bogato okoristiti. Ko so prostitutke prišle k njej, so morale pripoznati 200—400 K dolga, če so imele kakšnega ali ne. Pri njihovem vstopu v tolerančno hišo se jim je odvzelo vse, obleka za na ulico, perilo, kovčeg in drugo, na kar so dobile takozvane salonske obleke. Za stanovanje in hrano so morale prostitutke plačati na mesec po 240 K, ostali prisluženi denar se je razdelil na dva enaka dela. En del je dobila Löwy kot svoj dobiček, drugi del je pa pripadel prostitutki, a le nominalno, ker je tudi ta znesek izginil v žepu Löwyjeve kot odplačilo prvotnega dolga. Prostitutke so morale spati pod streho in še to večkrat po dve skupno v eno posteljo. Hrano so dobivale po trikrat na dan z zajutrkom vred, vse drugo so si morale posebej plačati dva do trikrat dražje, nego se dobi na trgu. Mesečno so morala dekleta pripoznati brez ugovora od svoje gospodinje naznanjeni račun.

Akoravno so prostitutke zaslužile na mesec po 400—600 K, vendar vsled hudega izkoriščanja niso nikoli prišle iz svojih dolgov in niso nikdar dobile v roke niti krajcarja svojega denarja. Ako so hotele prostitutke zapustiti tolerančno hišo, se jih je strašilo z odgonom, in če so šle od tod, šle so v najslabši obleki, dočim je vsa boljša obleka Löwyjevi za poplačilo dolga. Ker je vsaka prostitutka vedela, kako se ji bo godilo v domači občini, če pride po odgonu tja, se je večinoma vsaka zbalala tega in je še nadalje ostala v tolerančni hiši v Ljubljani, kjer se jo je izkoriščalo po stari navadi. Do obtožbe je to izkoriščanje Löwyjeve izdatno podpiral bivši policijski svetnik Podgoršek.

Po prebranju obtožnice je dr. Fischauer predlagal, naj bi bila obravnava tajna, a njegov predlog je sodišče odklonilo. (Dalje prih.)

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 29. novembra. Radi napovedane volilne reforme je nastala ostru kriza. Kakor začasa Taaffeja, se je tudi sedaj sklenila zarota proti ti reformi. V tem komplotu so nemški in češki veleposestniki, Poljaki in del Nemcev. Ti zarotniki so imeli danes sejo, na kateri so sklenili, da bodo z vsemi sredstvi skušali preprečiti rešitev proračunskega provizorija, ki pride v razpravo meseca januarja, ker upajo s tem strmoglaviti Gautschevo ministrstvo. Vaš poročevalec je pa izvedel iz najverodostojnejšega vira, da krona ne bo na noben način žrtvovala Gautschevega kabineta in da je pripravljena za slučaj, da bi zarotniki ne prenehali rovariti proti vladni volilni reformi, storiti vse, da zlomi vsak odpor teh gospodarstev.

Dunaj 29. novembra. »Slovenska zveza« je povsem zadovoljna z napovedano volilno reformo. V razpravi o Gautschevi izjavi bo v imenu »Slov zveze« govoril Šuklje.

Dunaj 29. novembra. Cesar je sprejel v avdijenci poslanca dr. Perathonerja ter mu med razgovorom rekel, da upa, da se bodo z uvedbo splošne in enake volilne pravice ozdravile v Avstriji parlamentarne razmere. Splošna volilna pravica se izkazuje za potrebno ter se ne da več zadrževati.

Dunaj 29. novembra. Trgovinski minister je naznanil obrtnemu odseku, da se ustanovi povzoru industrijskega sveta obrtni odsek in da začne s 1. januarjem izdajati uradno glasilo v obrtnih zadevah.

Izkoriščanje prostitutk. Danes se je pričela pred dež. sodišču kazenska razprava proti Matildi Löwy iz Novega Sada, pristojni v Pečuhu, bivši lastnica tolerantnih hiš v Ljubljani, obtožena hudodelstva izkoriščanja prostitutk.

Carigrad 29. novembra. Stan je ukazal poveljniku dardanskih utrd, da naj v slučaju, bi internacionalno brodovje hotelo pluti skozi Dardanele, protestira proti temu, vendar pa naj strelja nanje.

Petrograd 29. novembra. Vliki knez Dmitrij Konstantinovič je radi bolehnosti izstopil iz vojaške službe. Vlada je odpravila vojaškega guvernerja v kutsku.

Kronstat 29. novembra. V mornarji vojnih ladij so izkročili na suho in izpuščeni na dopr. Vojne ladje so razorožene. Vse se je ukrenilo, da se prepreči nadaljni nemiri v vojni mornarici.

Moskva 29. novembra. V nedeljek je policija aretovala predsedstvo kmetijskega kongresa. Aretiranci je tudi pisatelj Čirikov.

Moskva 29. novembra. Tu jeli stavkati poštni in brzojavni uradniki. Vojaštvo straži postojne zgradbe in aparate.

Petrograd 29. novembra. V jaška oblast namerava z blokado upornike v Sebastopolju prisiliti da se vdajo. Število upornih mornarjev se ceni na 1000. V vojnicah imajo uporniki okoli 40 pušk na razpolago.

Varšava 29. novembra. Veliko število uradnikov na poštah in železnicah v ruski Poljski je spilo v stavko.

Sebastopol 29. novembra. Večeraj je potekel rok, ki se je odvijal upornim mornarjem, da se vdajo. Poveljstvo na križarki »Ušakov« je prevzel revolucionarno položeni poročnik Šmid. Med nasčanstvom vlada velik strah. Mesesvet se je brzojavno obrnil v Petrograd s prošnjo, naj se energično postopa proti upornikom in vstati čim najprej konča.

Petrograd 29. novembra. Ministra notranjih zadev, Dunaeva, je nekdo streljal skozi okno v njegovo pisarno, ne da ga bil zadel. Atentat sta izvršila dva gospoda, ki sta se v vojsko mimo pripeljala.

Petrograd 29. novembra. Vladivostoku je bil zopet vojaški punt. Ker je neki častnik zabodel upornega vojaka, navalili so vsi jaki na častniško kazino. Častniki so se branili z revolverji. Vendar so bili trije častniki ubiti. Zagnani so 47 vojakov, ki jih bodo najbrž vse postrelili. Tudi v Mandžiriji in sosednji Sibiriji se širi punt med vojaki.

Devin 29. novembra. »Magdeburger Zeitung« poroča, da je Vitte odpravil vse zakone, ki so naperjeni proti židom.

Pariz 29. novembra. Znamiti francoski igralec, Beno Coquelin je obolen in je vsa trenotek pričakovati njegove smrti.

Avstrijska specialiteta. Na želodcu ehajočim ljudem priporočati je porabo njegova »Mollvege Seidlitz-praska«, ki je prekušeno domače zdravilo in vpliva na želodec krepilno ter posebno na prebavljive in sicer z rastjo uspehom. Skatljica 2. Po postnem povzetju razpošilja za zdravje vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvojni zalagatelj, DUNAJSKA TUCHLAUBEN 9. V lekarnar na deželni zahtevati je izrecno MOLL-ov parat, saznanovan z varnostno znamenjem s podpisom. 5 T.

Ognja in vlna varni blagajnice Hensky (Lito Dunaj XVII/3.
30.000 jih je v rabi od leta 1880. Izdelane prve vrste, ki se ob neseli stajajo, niso nego posev drugod.

Se dobi povsod!
Kalodont
671 neobhodno potrebna zobna Crème
vzdržuje zobe čiste, bele in zdrave

Darila.
Upravništvo našega lista so poslali: Družbi sv. Cirila in Metoda: Gosp. dr. Tomaž Horvat, odvetnik v Ptuj 88 K, brano članarino pri šlanih ptujске podružnici — Gospod dr. Karel vites Bleiweis-Trstenjak 10 K, mesto venca na krsto gospoda Per. Sajovica. — Gospod H. Sabothy, nadporočnik v Olomoucu 10 K, nabrali olomuški Slovenci odhoda g. stotnika »Masia« v »penzijo«. — Ludvik Jelenc v Ormožju 5 K. — Priprave sodrskih taristikov pri Fajdiju 10 K, nabrali od pogresek pri igri. — Skupaj 91 K. — veli darovalci!

Borzna poročila.

Ljubljanska

Kreditna banka v Ljubljani.

Uradni kurs dan, borze 28. novembra 1906.

Nalozbeni papirji.	Denar	Blago
majeva renta	99-85	100-00
avstr. krona	99-80	100-00
avstr. krona renta	99-85	100-00
zлата	118-15	118-85
ogrška krona	95-40	95-60
zлата	118-95	114-15
posejilo dežele Kranjske	99-60	101-00
posejilo mesta Split	100-80	101-60
Zadar	100-00	100-00
bos.-herc. žel. pos. 1902	100-40	101-40
češka, dež. banka k. e.	99-75	100-00
z. e.	99-75	100-00
zst. pisma gal. d. hip. b.	100-45	101-45
pešt. kom. k. o. z.	106-15	107-15
10% pr.	100-60	101-60
zast. pisma innerst. hr.	100-00	100-00
ogrške cen.	100-00	100-00
dež. hr.	100-00	100-00
z. pis. ogr. hip. ban.	100-00	100-00
obl. ogr. lokalnih železnice d. dr.	95-50	100-50
obl. češke ind. banke	100-25	101-25
prior. Trst-Poreč lok. žel.	99-90	100-00
prior. dol. žel.	99-50	100-00
juž. žel. kup.	91-00	91-00
avst. pos. za žel. p. o.	100-70	101-70

Zitne cene v Budimpešti.
Dne 29. novembra 1906.

Številka.	100	14/7
Pšenica za april 1906	100	14/7
za april	100	14/24
za maj 1906	100	13/65
Ovas	100	14/20

Neizpremenjeno.

Meteorološko poročilo.
Dne 28. novembra 1906. (Uradni uradnik Max 750-0)

Novemb.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
27.	3. sv.	734.6	6.5	sl. svzhod	dež
28.	7. sv.	734.4	5.2	sl. sever	dež
	3. pop.	735.0	6.3	sl. vzhod	običajno
29.	3. sv.	734.1	5.5	sl. svzh.	oblačno
	7. sv.	732.3	5.1	sl. vzhod.	oblačno
	3. pop.	732.0	6.7	sl. sever	običajno

Srednja temperatura sobote 6.0° normale; 1.1° in nedelje: 5.7°, norm. 0.9°. Močrina 24 urah: 24.6 mm in 6.0 mm.

Marija Ojstriš naznanja v svojem in v imenu svojih otrok vsem sorodnikom, prijateljem in znancem preženo vest, da je njen srčno ljubljani sin, gospod

Martin Ojstriš četrtišolec

danes v torek, ob polu 1. uri ponoči po kratki in mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajočce, v 17. letu starosti mirno zaspal v Gospodu. Pogreb bo v sredo, dne 29. novembra t. l., ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Poljanska cesta št. 33, na pokopališče k Sv. Krištofu.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi pri Sv. Petru. Dragega rajnega priporočam v blag spomin in molitev. 3820

V Ljubljani, 28. novembra 1906.

Zahvala.

Za obilno udeležbo ob pogrebu našega očeta, oziroma brata in tasta, gospoda

Antona Černivca

izreka najtoplejšo zahvalo 3818

rodbina Grošel.

Ljubljana, 28. novembra 1906.

Učenec ali učenka

porabna in dobrih staršev se sprejme v trgovino z mešanim blagom v Škocijani št. 6 pri Mokronogu. 3813-1

Mirna stranka
(mati in sin) išče

stanovanje

z eno ali dvema sobama in kuhinjo takoj ali pa za 1. februar. Ponudbe pod „K“ na upravnishvo „Slov. Naroda“. 3816-1

Enonadstropna nova hiša

z 2 prodajnicama in kletjo za vinsko trgovino, se pod zelo dobrimi pogoji proda. — Pojasnila daje Franc Vođišek, gostilničar, Resljeva cesta 22 v Ljubljani. 3815-1

Mednarodna panorama.

Ljubljana, Pogačarjev trg. Podružnica iz Berlina. 3814

Zanimivo potovanje s Helgolanda v Kiel in na Norveško 1897.

Kavarna „Prešeren“.

Jutri, 30. novembra t. l.

KONCERT

„šramel“-godbe. Začetek ob 9. uri. Vstopnina prosta.

Naznanilo.

Vljudno naznanjam svojim odjemalcem mleka, da sem se preselila s svojo

mlekarno

s Francovega nabrežja 25. Pred škofijo št. 21.

Zahvaljevam se sedanjim odjemalcem mleka se priporočam nadalje za obilni obisk s spoštovanjem 3821-1

Franja Fabijan.

R. grof Strassoldo,

v Strassoldu na Primorskem izpričuje, da je železodna bolečina, vsled katerih je trpel dve leti, odstranila edino le uporaba (tudi odvajalno) II 37-9 1

želodčne tinkture

C. Piccolija lekarnarja V Ljubljani, Dunajska cesta. 1 steklenica velja 2¹/₂ vin. in se vnanja naročila izvršujejo z obratno pošto.

Obilna naprava bloučak kar po meri in konfekciji izvrsnje elegantno in solidno

JOS. ROJINA v Ljubljani Štejnburgova ulica 5.

3877 19

Mlada izurjena šivilja

za obleko in perilo se priporoča v delo k gospem na dom. — Izve se v vili „Kos“, na Elizabetni cesti št. 6, pritičje, Ljubljana. 3810-1

Pridnega in zanesljivega

kurjača

za parni stroj išče parketna tovarna v Trebnem. Neozelenjeni imajo prednost. Ponudbe na: Parketna tovarna v Trebnem, Dolenjsko. 3809-1

Globus- Čistilni ekstrakt. 1028-15 I

500 hl belega vina

novoga in starega, lastnega proizvoda, izvrstne kvalitete ima na prodaj 3760-2

JOSIP RAUER veleposesnik Pošta Bedekovčina Hrvatske.

R. KIRBISCH, slaščičar

v Ljubljani, na Kongresnem trgu št. 8 priporoča svojo bogato asortirano zalogo različnih lepih

Miklavžev in parkljev.

Zunanja naročila točno. 3807-1

Izvir moči za vse, ki se čutijo bedne in onemogle nerovne in malo energične, je

Sanatogen ki ga je siljano ocenilo nad 2000 zdravnikov vseh dežel.

dobiva se po lekarnah in drogerijah Brošure pošilja gratis in franko Bauer & Cie, Berlin S W 48 Generalni zastopnik za Avstro-Ogrsko C. Brady, Dunaj, I. Fleischmarkt 1.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku. Izvod iz voznega reda. Veljaven od dne 1. oktobra 1906. leta.

ODHOD IZ LJUBLJANE juž. kol. PROGA NA TRBIŽ. Ob 12. uri 24 m ponoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Mali Glödnitz, Franzensfeste, Inomost, Mozakovo, Ljubno, čez Selthal v Ansee, Solnograd, čez Klein-Reifing v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m jutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Murau, Manterdorf, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifing v Steyr, v Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 44 m dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Mali Glödnitz, Ljubno, Selthal, Solnograd, Bad Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregene, Curich, Zeneva, Paris, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 3. uri 58 m popoldne osebni vlak v Trbiž, Smohor, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, (v Prago direktni voz I. in II. razreda), Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo (Trst-Monakovo direktni voz I. in II. razreda). — **PROGA IZ NOVO MESTO IN KOČEVJE.** Osebni vlaki: Ob 7. uri 17 m jutraj osebni vlak v Novo mesto, Straže, Toplice, Kočevje, ob 1 uri 5 m pop. istotaka. — Ob 7. uri 8 m svečer v Novo mesto, Kočevje. — **PRIMOD IZ LJUBLJANE juž. kol. PROGA IZ TRBIŽA.** Ob 3. uri 23 m jutraj osebni vlak s Dunaja čez Amstetten, Monakovo (Monakovo-Trst direktni voz I. in II. razreda), Inomost, Franzensfeste Solnograd, Linc, Steyr, Hsl, Ansee, Ljubno, Celovec, Mali Glödnitz, Beljak. Ob 7. uri 12 m jutraj osebni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 10 m dopoldne osebni vlak s Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago (iz Prage direktni voz I. in II. razreda), Francove vare, Karlove vare, Heb, Marijine vare, Plzen, Budejovice, Linc, Steyr, Paris, Zeneva, Curich, Bregene, Inomost, Zell ob jezeru, Bad Gastein, Solnograd, Ljubno, Celovec, Smohor, Pontabel. — Ob 4. ur 29 m popoldne osebni vlak s Dunaja, Ljubna, Selthal, Beljaka, Celovec, Malega Glödnitza, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 06 m svečer osebni vlak s Dunaja, Ljubna, Beljaka, Murana, Malega Glödnitza, Celovec, Pontabla, čez Selthal od Inomosta in Solnograda, čez Klein-Reifing iz Steyra Linc, Budejovic, Plzen, Marijinih varov, Heba, Francovih varov, Prago, Lipskega. — **PROGA IZ NOVEGA MESTA IN KOČEVJA.** Osebni vlaki: Ob 8. uri 44 m jutraj osebni vlak iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže, Toplic, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m svečer istotaka. — **ODHOD IZ LJUBLJANE dr. kol. V KAMNIK.** Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m jutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 7. uri 10 m svečer. — Ob 10. uri 45 m ponoči samo ob nedeljah in praznikih in le v oktobru. — **PRIMOD V LJUBLJANO dr. kol. IZ KAMNIKA** Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m jutraj, ob 10. uri 59 m dopoldne, ob 6. uri 10 m svečer. Ob 9. uri 55 m ponoči samo ob nedeljah in praznikih in le v oktobru. — Srednjeevropski čas je za 2 min. pred krajevnim časom v Ljubli. 3078

Bivši prvi hišni zdravnik zdravišča Alland za bolne na pljučih

Med. univ. dr. AVGUST LEVIČNIK

naznanja vljudno, da ordinira za notranje bolezni

od 27. t. m. naprej vsak dan od 1/2 9. — 10. ure dopoldne in od 2. — 3. ure popoldne (ob nedeljah in praznikih samo dopoldne)

v Ljubljani, Sodnijske ulice šte. 11 (pritičje). 3792-3

„SLAVIJA“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi. Rez. fondi: 31,865.386-80 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 82,737.159-57 K. Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko narodno upravo. 5-138

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančni hiši v Gosposkih ulicah šte. 12.

„Živio!“

ključ k današnjemu imendanu gošpoda gostilničarja

Andreja Zalarja stalno omizje „Sidro“.

Izurjena šivilja

se priporoča cenjenim damam na dom. Poizve se Turjaški trg šte. 8, pritičje. 3817-1

Mladenič

21 let star, s šolsko izobrazbo, zmožen nemškega jezika, vaje nekoliko trgovine, išče primerne službe kje v mestu ali na deželi. — Ponudbe s pogoji pod „A. M. 150“, poste rest., Ljubljana. 3811-1

Spretnega akviziterja

išče pod ugodnimi pogoji na Kranjskem že dolgo poslujoča zavarovalnica za življenje in zoper nezgode.

Več pove upravnishvo „Slovenskega Naroda“. 3811-7

ALBUM CITRE.

Najcenejše muzikalije za citre. 30 različnih zvezkov (po 18 do 19 strani) po K 1-20 netto. Zadržajte senovnike zastopni tudi o citrah in strunah! 3497 10

ANTON KIENDL Dunaj, 8/I. Neudeggergasse 6.

Koledar za kmetovalca

spisal državni mlekarški nadzornik **J. Legvart.** 3790-2

Prepotrebni ročni zapisnik za slov. kmet. podružnice, posestnike, trgovce, mlekarje itd.

VSEBINA: Koledar za l. 1906. Živnozdravnishvo. Poštne določbe. Važne postave. Živinoreja. Zapisnik za knji-Mlekarstvo. Zapisnik za knji-govodstvo. Vinoreja. Zapisnik za be-Kletarstvo. ležke. Sadjereja.

Gena močno v platno vezane knjižice z žepnicama 1 K 80 h, s pošto 2 K.

Pri naročilu od 10 komadov višje se razpošilja poštine prosto, na kar opozarjam posebno kmet. podružnice.

Naroči se pri založnistvu

IV. Bonač v Ljubljani.

Natalijski vrec

iz Francovih varov na shodu naravoslovcev in zdravnikov v Meranu označen za

idealno vodo

priporočajo odlični zdravniki proti protinu, revmatizmu, tvoritvi peska in kamna v ledvicah in mehurju, kot

izborna zdravilno vodo in obnem kot

slastno in okusno namizno vodo.

Glavno zalogo v Ljubljani ima gosp. Mihael Kastner, velezaloga rudniških vodá 3736-3

Zavaraje

poslopija in promičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkvalitetneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občekoristne namene.

